

Да върнеш времето назад

Дълги години не се решавах да разкажа за знанието, което ми бе дадено при доста необичайни обстоятелства. Не се виждах в ролята на учител, гуру или проповедник и затова се придържах строго към правилото да не говоря за неща, за които не ме питат. Младеех за годините си и когато ми задаваха въпроса как го постигам, разкривах тайната си само пред хора, които проявяваха искрен интерес и бяха твърдо решени да постигнат същия резултат, като „върнат времето назад“. Напоследък прави впечатление, че броят на такива люде значително нараства. И сякаш от само себе си стана така, че се „сдобих“ със значително количество ученици, които на свой ред да разпространяват това знание. Естествено, възникна и необходимостта да се разработи писмено ръководство за правилното му овладяване.

Продължаваше обаче да ме терзае съмнението имам ли право да разкрия публично тайна, поверена само на мен? Когато знанието се предава на човек, съзрял за възприемането му, е едно, а съвсем друго – да се сподели с много хора наведнъж.

Не щеш ли, наред лутанията ми тежката дума си каза животът. Потърсиха ме от една фирма да им проведя семинар на тема „Как да се подмладим“. Опитът беше успешен и предложенията заваляха едно след друго. Темата събираше малобройна, но рядко благодатна и благодарна публика. Проумях, че по целия свят настъпват сериозни промени. Всеки божи ден огромен брой хора сякаш се събуждат от сън, осъзнавайки, че вече е невъзможно да живеят както преди. И най-важното е, че тези жени и мъже чувстват у себе си сили да го направят. Да се върне времето назад, е нещо реално постижимо, и то не

само за отделни представители на човечеството. Време е да кажем „не“ на страданията, болестите, преждевременната старост и смъртта! Предаденото ми тайно знание престава да бъде тайно, защото е търсено от огромен брой хора, които с всеки изминал ден стават все повече. Доскоро за това пробуждане можеше единствено да се мечтае.

Както и преди, не смятам, че съм избран за особена мисия и че тъкмо аз трябва да отворям очите на непросветеното човечество. Всъщност аз съм съвсем обикновен човек. Истината е, че знанието ни се дава, за да го споделяме. Тъкмо това и смятам да направя в тази книга – загърбил вече всякакви съмнения и с радостното чувство, че часът удари!

Най-напред обаче ще ви разкажа моята история.

Тибет

През осемдесетте години на XX век завърших Политехническият институт с отличие, което ми даваше правото на избор къде да работя по разпределение. Можех да остана в института като аспирант* и да се занимавам с наука. Другите варианти бяха да отида в някой научноизследователски институт, конструкторско бюро или крупно предприятие в който и да е град на Съветския съюз, при това на хубава длъжност. С една дума, всички врати бяха отворени пред мен. Младостта и наивността обаче взеха връх, а и романтикът в мен жадуваше за далечни пътешествия. За ужас на родителите си поисках да ме разпределят по-далече от вкъщи – в Далечния изток, на строежа на огромна водноелектрическа централа.

* Сега докторант. – Бел. ред.

Нито веднъж не съжалих за решението си. Отначало ми беше мъчно за вкъщи, но се чувствах прекрасно, че върша нещо истинско, вместо да си трая на някое топло местенце. По онова време мнозина гледаха да не се преработят, но аз бях на другия полюс. В края на краищата получих всичко, което исках: възможно най-интересната и динамична работа, при това в атмосфера на всеобщ подем (впрочем по онова време ентусиазмът беше нещо обичайно), бърз растеж в кариерата и заплатата, повече от прилична за онези времена. Бях млад, пълен със сили, окрилен от успехите си и от откриващите се пред мен перспективи – какво още му трябва на човек, за да бъде щастлив?! Май само голямата истинска любов. Но и нея, както тогава ми си струваше, бях срещнал. Имах приятелка, за която смятах да се ожения. Свързваше ни работата, имахме общи интереси и както мислех – обща съдба.

До 1990-а нещата вървяха добре, но след това строежът замря. По онова време, когато държавното финансиране се сгромолясваше повсеместно, „замразяването на обектите“ беше често срещано явление. Изпитахме на гърба си всички „прелести“ на прехода: закъсняването на заплатите, принудителните отпуски и т.н. Стана ясно, че е въпрос за време изграждането на неща да бъде спряно. Така и се случи, като строителните работи се подновиха чак през 1999 година. Аз обаче не се отчайвах, тъй като междувременно се появиха нови възможности, една от които беше работата в чужбина. Съсредоточих усилията си в тази посока и през 1991 ми предложиха да замина за Китай.

Отивам в Китай

Предложението за Китай беше голям успех (поне така си мислех), помрачаван единствено от раздялата с моето момиче. За нея не се намери работа, а тя не искаше да идва само като моя съпруга и домакиня, тъй като слагаше кариерата си на първо място. Разбрах я и не я осъждах. Двамата взехме мъдро, както тогава ми си струваше, решение: отлагаме сватбата за две години, докато се върна, после си купуваме жилище и вдигаме тежка сватба – нали уж отивах да печеля! В мечтите си виждах ясно своя бъдещ безоблачен семеен живот и двете години раздяла не ме плашеха.

Заклехме се във вечна любов и аз заминах за Китай.

Много скоро стана ясно, че не ми понася нито местният климат – прекалено горещ и влажен, нито местната храна – прекалено люта, тя изгаряше стомаха ми. Не можех да свикна и с тамошните обичаи, култура и език. Всичко ми беше чуждо. Чувствах се самотен и завиждах на моите семейни колеги. Половинките им се премениха в китайски одежди и от немай-къде започнаха да изучават китайските ритуали и церемонии под ръководството на местни учители. Заредени с *чи*, жените цъфтяха и излъчваха задоволство. Опитвах се, доколкото позволява атмосферата на хотела, да създадат на мъжете си поне елементарен домашен уют, докато аз се задоволявах с ергенския си бит.

Почти веднага съжалих за китайската си авантюра. Още в първите дни не остана и помен от романтичната ми представа за далечни пътешествия. Налегна ме тъга, сто пъти проклетх работата в „таз пуста чужбина“, вече не ме радваха и парите, които се надявах да спечеля. Искях само едно: по-скоро да се върна у дома. Нямахме как обаче да разтрогна договора си и нетърпеливо броях дните до отпуската.

Радвах ме единствено писмата от моята приятелка. Отначало ми пишеше често, уверяваше ме, че ме обича и че ѝ е много мъчно за мен. После писмата ѝ започнаха да идват все по-рядко – имала много работа, уморявала се и нямала никакво време. На всяко нейно писмо отговарях с две, че дори с три мои. Пишех ѝ да се пази и повече да си почива. Много-много не навлизах в подробности колко ми е трудно и мъчно, защото не исках да я разстройвам. Затова пък мечтаех как ще се срещнем, когато се върна за отпуската.

Само броени дни преди лелеяното пътуване обаче ми се случи нещо странно.

Младият старец

През почивните дни преди отпуската отидох в града, за да обиколя магазинчетата за сувенири. А да вляза в това, а в оно ва – увлякох се и когато се усетих, се бях озовал насред някаква напълно непозната уличка в един беден квартал. Нямах никаква представа как съм се оказал там и по-важното – как да се върна обратно. Пробвах се да попитам на английски, но уви, никой не ме разбра. Направих още няколко опита, но хората в миниатюрните дюкянчета говореха само родния си китайски, от който аз на свой ред нищо не отбихах.

Отчаян, обезверен и без да зная как ще се оправям, влязох в поредното магазинче. За мое учудване там видях човек с европейски черти. Хвърлих му един поглед и измърморих под носа си на руски: „Остава и тук да не говорят английски!“

Отговорът, който чух, ме шокира:

– Тук обаче се говори руски – каза човекът, усмихвайки ми се любезно.

Онемях, не вярвах на очите и на ушите си. После обаче толкова се зарадвах, че разказах на непознатия почти всичко за себе си – от търсенето на сувенири до мъката по дома. Моят събеседник също се зарадва, че може да поговори на родния си език. Разказа ми, че преди преврата през 1917 година баща му бил прекупвач и търгувал с „колониялни стоки“. В Китай имал голям магазин, но семейството живеело в Новосибирск. Когато в Русия на власт идват болшевиките, той бързо съобразява, че не го очаква нищо хубаво, събира надвенатри най-ценните си вещи и емигрира в Китай със семейството си. Тук търговията му потръгва и магазинът процъфтява до момента, когато избухва Културната революция (1965–1969). Подобно на мнозина други, и бащата на моя събеседник е сред пострадалите: от цялото му имуществото остава само дюкянчето, което синът му наследява.

Изразих съчувствието си, но човекът махна с ръка, сякаш това са дребни неща, и каза:

– Аз съм си доволен от живота. Добре, че нямам много пари, защото животът е по-лесен, когато не носиш излишен товар.

Още от самото начало на разказа му имах чувството, че нещо не е наред. Изведнъж ми просветна, че наглед събеседникът ми беше на не повече от петдесет години, а от разказа му излизаше, че баща му е имал собствен бизнес още до преврата в Русия през 1917 година. Дали пък не бъркаше и не ми говореше не за баща си, а за дядо си?

Помислих си, че всичко се случва на този свят, може би човекът е късно дете. Реших, че съм намерил обяснението, и го попитах:

– В Китай ли сте роден?

– Не, млади човече, роден съм в Русия – усмихна се моят събеседник. – И много обичам родината си, макар че живея далече

че от нея. Добре помня онази Русия отпреди болшевишкия преврат, въпреки че бях едва седемгодишен, когато ми се наложи да я напусна.

– Чакайте малко, как така „седемгодишен“? – объркано попитах, като помислих, че не съм чул добре.

– Много просто, роден съм през 1910 година и сега съм на осемдесет и една. Както виждате, не крия възрастта си – събеседникът ми избухна в звучен младежки смях.

Ококорих се срещу него, изгубил дар слово. Най-накрая изтърсих:

– Не може да сте на осемдесет и една! Няма начин!

– А Вие как се казвате, млади човече? – на свой ред попита новият ми познат.

Запознахме се и той ме помоли да го наричам Юрий Иванович, като добави, че китайците го наричали просто Ю, но му било приятно да се обръщат към него както е прието в руската култура.

Юрий Иванович (когото всъщност ми се прииска да наричам просто Ю) продължи:

– Не зная кой сте, но съм сигурен, че в живота няма случайности. Появихте се при мен „от нищото“, разбрахте на колко години съм – това, ще знаете, не се случи току-така. Смятам, че е знак на съдбата.

Леко отстъпих назад, зачудих се дали този странен човек е наред с главата. По онова време приказките за знаци на съдбата и тем подобни ми се струваха крайно подозрителни.

– Не ме гледайте така – разсмя се Ю, – не съм побъркан! – Виждам, че ме смятате за такъв!

Отрекох, но Ю продължи:

– Наясно съм. Мислите, че си крия годините, на всичко отгоре ви разправам за знаци на съдбата. Не, приятелю, с ума си съм, не се притеснявайте. Можете сам да се убедите. Каня

Ви на малко пътешествие в планините на Тибет. Уверявам Ви, че ще намерите нещо, за което дори не сте мечтали. Ще получите отговори на всичките си въпроси. В това число и как да върнете времето назад.

Днес се разкайвам, че тогава просто пропуснах покрай ушите си думите за времето, което може да се върне назад. Все повече ми се струваше, че дъската на случайния ми познат хлопа. Китай ми беше дотегнал и исках само едно – по-скоро да се прибера у дома. Нямах никакво намерение да ходя където и да е с този човек, най-малкото пък в Тибет.

Отказах учтиво, а и вече исках да си вървя, затова го попитах за пътя. Юрий Иванович ми обясни подробно накъде да тръгна, без да настоява повече за Тибет. Накрая подхвърли само:

– Ако все пак размислите, ще се радвам да Ви видя. Заминавам в понеделник точно след три седмици. Имате достатъчно време за размисъл.

Тръгнах си с пълната увереност, че няма защо да мисля за Тибет. Откъде накъде?

Преломът

Върнах се в хотела и на мига забравих странната случка, още повече че на рецепцията ме чакаше писмо. Много отдавна нямах ни вест, ни кост от моето момиче и реших, че най-накрая съм дочакал. Ала писмото не беше от нея, а от един мой приятел.

Отворих плика и оттам изпадна снимка от някаква сватба. Хвърлих ѝ бегъл поглед и тъкмо да я остава, за да прочета писмото, сякаш гръм ме удари. Булката усмихнато гледаше

към младоженеца. Не го познавах, но нейното лице бих познал сред хиляди други. Беше тя, моята годеница.

Затворих очи с надеждата, че ми се е привидяла. Нямах място за съмнение обаче, тя беше!

В порив на ярост и отчаяние накъсах снимката на парченца, а после трескаво разгънах писмото и погледът ми се плъзна по редовете. Приятелят ми се интересувахе как живея, разказваше за себе си, за работата си. И едва в края мимоходом споменавахе, че сватбата била наскоро, че ми съчувствал като приятел и да не се кося, защото те, жените, до една били такива...

Как така „да не се кося“?! Обидата и някаква особена озлобеност, прерастваща в ненавист, ме разяждаха отвътре. Винаги бях мислил, че „тя“ е най-добрата, че няма друга като нея на света. Спомних си срещите ни, в главата ми звучаха нейните думи, обещания, любовни клетви. Всичко е било лъжа и измама! Аз пък ѝ повярвах, заминах като последния глупак в Китай да печеля за сватбата, за жилището, за щастливия ни бъдещ живот. Всичките ми светли мечти и надежди рухнаха отведнъж.

Тогава не знаех много неща и затова в мислите си осъждах и сурово бичувах моята бивша по хиляди начини. Не знаех, че тя е останала без работа и без пукнат грош, че е загубила майка си внезапно от инфаркт. Аз бях далече и не можех да я спася от мъката, от самотата и още по-малко – от заплахата да гладува. Сключеният набързо брак тогава ѝ се е струвал единственият шанс за спасение, но както стана ясно по-късно, той не ѝ е донесъл щастие.

Тогава обаче не знаех тези неща, чувствах се излъган и предаден, не ми си живееше.

През двете седмици до отпуската живях като насън, гледах някак да заобиколя въпросите на колегите, които се чуде-

ха гали не съм болен. После изведнъж осъзнах, че няма да се върна вкъщи за лелеяната отпуската. Вече не исках. Какво да правя там?

Пропиях безсмислено първата седмица от почивката си: по цели дни се излежавах и зяпах тавана. После внезапно се сетих за Юрий Иванович и за странния ни разговор. Без изобщо да се замисля, скочих от кревата, хвърлих набързо в раницата си най-необходимите неща и се отправих към града. Беше ми все едно къде, защо и с кого заминавам. В Тибет – значи в Тибет. Защо пък не?

На път с Ю

Когато ме видях отново на прага си, Юрий Иванович не се учуди, сякаш изобщо не се беше съмнявал, че ще дойда. Каза спокойно, че тръваме на следващия ден, и ми предложи да пренощувам в дома му. Поканата напълно ме устройваше, защото никак не ми се връщаше в хотела.

Рано сутринта на другия ден се качихме в автобуса за Ахаса. Пътувахме доста – почти две денонощия. През първия ден все още се тресях от нерви, затова не усещах умората от недоспиването (автобусът ни беше спален, с двуетажни кушетки, но в тази теснотия и задух не можеше да се спи). Не ми влияеше и фактът, че пътят се виеше все по-високо в планината и все повече се чувстваше ефектът от разрежения въздух.

След цяла нощ друсане задряхах едва на разсъмване, но беше за кратко, защото се събудих от виковете. Автобусът беше спрял пред спусната бариера, край която униформени служители размахваха ръце и крещяха. Погледнах въпросително Ю, който се беше наместил на съседната кушетка, но той сло-

жи пръст на устните си и ме посъветва да се скрия за всеки случай под нея. Не разбирах какво става, но направих каквото ми каза. Самият Ю извади някакви документи и тръгна към вратата на автобуса.

Докато лежах скрит и се вслушвах във виковете отвън, усетих как сърцето ми започна да бие по-учестено. Най-накрая Ю се върна и автобусът потегли. Изпълях от скривалището си и той ми обясни каква е работата. Бяхме навлезли в територията на Тибет, където на чужденците като мен се разрешавало да пътуват само групово. Как Ю успя да заблуди полицаите, какви документи им показва, и досега си остава загадка за мен.

Тибет е част от територията на Китай, но разликите между тях веднага се хвърлят в очи. Заг прозореца на автобуса изплуваха други къщи и пейзажи, хората изглеждаха различно. Лека-полека се успокоих. Величествените пейзажи започнаха да ми действат успокояващо, напрежението ми спадна. Разглеждах с интерес наоколо, осъзнавайки постепенно, че виждам с очите си Покрива на света.

Винаги съм се отнасял към планините с някакво опасение. Самият вид на планинските върхове будеше у мен тревога, дори страх. Отначало мислех, че това е страх от високото, но от друга страна, не се боя да летя със самолет. Най-вероятно по онова време в планините съм се чувствал беззащитен пред лицето на безкрая, мравка, сам-саменичка в огромния Космос. Сега обаче извисяващите се планински вериги зад прозореца на автобуса предизвикваха благоговение, смесено с почти панически ужас: къде, по дяволите, съм тръгнал!

Но нямаше връщане.

В Ахаса малко се забавихме – Ю настоя да уредим разрешителното ми за престой в Тибет, тъй като по всяко време можеше да попаднем на други, по-строги пазители на реда.

Докато той сновеше насам-натам с паспорта ми, аз успях да се разходя наоколо. Храмове и другите забележителности ме впечатлиха, въпреки че заради височината и разрежения въздух започна да ме мъчи планинската болест, която се проявяваше с трудно дишане и главоболие. Започнах да се позамислям дали пък вече не съм видял достатъчно от Тибет.

„Човек, който е стъпил на този път, трябва да го извърви докрай“, ми отговори загадъчно Юрий Иванович, когато споделих с него съмненията си. Повдигнах примирено рамене, но за свое учудване разбрах, че наистина съм готов да вървя докрай, макар още да не разбирах какъв е този път и къде ще ме отведе.

Отново поехме нагоре. Возихме се дълго, преди най-накрая автобусът да ни остави на последната си спирка, след която продължихме пеша. Внезапно осъзнах, че планините вече не ме плашат, а и не бях виждал по-красиви места. Пристъпите на планинска болест преминаха и вече дишах леко – вероятно бях свикнал с разрежения въздух. Всичките ми грижи останаха на заден план и сякаш без видима причина се почувствах почти щастлив. Така ми въздействаха тамошните планини, давайки ми усещането за свобода и безпричинна радост.

Пристигнахме в някакво село, където според инструкциите на Ю трябваше да се запасим с вода и продукти. По-нататък вече нямало други населени пунктове, а ни чакал доста дълъг преход.

По Пътя на мъртвите

Докато се пазаряхме в едно опърпано дюкянче, местните жители ни гледаха малко особено, дори стреснато. Попитах Ю и той ли го е забелязал.

– Разбира се – отвърна ми моят спътник. – Хората реагират така, защото се каним да тръгнем по Пътя на мъртвите. Собственикът ме попита накъде сме поели и аз му казах, че ще вървим по него.

– По Пътя на мъртвите ли? – изгубих ума и дума аз. – Това пък какво означава?

– Мнозина не са се върнали от там. Хората тук мислят, че не сме наред, щом ще вървим по него.

Сякаш леден гуш ме обля. Начаса се отърсих от транса, който още ме държеше след случилото се с годеницата ми. Изведнъж проумях цялото безумие на импулсивната си постъпка: тръгнал съм да броя из непозната и опасна планина, при това с човек, когото изобщо не познавам, и който, по всичко личи, има проблеми с главата. Сигурен бях, че съм тръгнал на сигурна смърт! Готов бях да си грабна шапката и да хукна накъдето ми видят очите. Но някаква сила не ми даваше да помръдна от мястото си.

Ю ме гледаше изпитателно и с лека насмешка. Изведнъж ме хвана срам от страха ми и от порива да избягам. Мина ми през ума, че в края на краищата не мога да избягам от съдбата си, а моята съдба е тук, в тези планини. Вместо да хукна, спокойно попитах своя водач:

– Ти изминавал ли си го този Път на мъртвите?

– Да, и неведнъж.

– И как успя да се върнеш?

– Много просто. По същия начин.

– И къде води този прословут път?

– В планината има един манастир. Не ти ли казах, че отиваме там?

Не помнех да ми е казвал такова нещо, във всеки случай за пръв път чувах за манастир.

– И защо си се върнал, като си бил в него?

– Все още не ми се става безсмъртен. Не съм готов.

Обяснението му ме срази.

– Безсмъртен? Искаш да кажеш, че хората, които остават в този манастир, търсят безсмъртие? Вярват ли го?

– Имай малко търпение – прекъсна ме Ю. – Хайде да се разберем да не ми задаваш повече въпроси. Скоро сам ще разбереш.

Наложих си да замълча.

Пренощувахме в дома на един от местните жители, у когото, както разбрах, Ю отсядаше не за пръв път, и на другия ден в ранни зори започнахме да се изкачваме в планината. Утринният въздух беше хладен и кристално чист – не можех да му се наситя и отново ме изпълни възторг, че съм се озовал на такова необичайно място. Краката ме носеха сами, дори не усещах стръмното изкачване. Най-силно обаче ме поразиха Ю, който явно не знаеше що е умора и се катереше така пързабо, че в някои моменти едва го догонвах. Отново си спомних на какви години е – още не ми се вярваше, че са толкова – и си помислих, че силата и издръжливостта му изобщо не са като на осемдесетгодишен и отгоре старец. Впрочем и езикът ми не се обръщаше да го нарека старец.

От време на време спирахме за кратка почивка и да хапнем. У мен напиряха въпроси за манастира, в който отивахме, но с кратък жест Ю ме приканваше да изчакам. Вместо за целта на нашето пътуване, той започна да ми разказва за особена природа на Тибет. От него разбрах, че тези планини са най-слънчевото място в света. Слънчевите лъчи проникват безпрепятствено през атмосферата, затова тибетците не знаят що е инфекция. Кожните болести тук минавали от само себе си. Същото се отнасяло до раните, граскотините и ожулванията, които нямали нужда от йод или гру-

зи антисептични средства, защото под лъчите на слънцето застарявали бързо, без опасност да загният.

Пътеката ставаше все по-стръмна и внезапно опря в почти отвесна скала. С ужас разбрах, че ще ни се наложи да я изкамерим. Нямах никакъв опит като турист, още по-малко пък като алпинист. Но като опитен водач Ю ме успокои и ми показа едва забележими издатини на скалата, където трябваше да стъпвам. Странно, но изобщо не се боях, макар че на няколко пъти кракът ми се плъзваше и увисваше над пропастта. Ю ме подсигуряваше и ми сочеше къде да стъпвам.

Преодоляхме изпитанието със скалата и се озовахме на поредната стръмна пътека. Беше рано да се отпускам, тъй като в края ѝ ни очакваше огромна пропаст. Трябваше да балансираме по нещо, което много условно можеше да се нарече миниатюрна пътечка. Ю ме посъветва да не гледам надолу и закрачи чевръсто напред. Поех след него, вкопчвайки се трескаво с ръце за отвесната стена вдясно, като пристъпвах едва-едва. Естествено, изостанах. Страхът беше готов да ме сграбчи, но с цялото си същество осъзнах, че ако му се дам дори за миг, краката ми начаса ще отслабнат, ще изгубя равновесие и Пътят на мъртвите ще оправдае напълно името си. С огромно усилие на волята успях да потисна страха и вече по-уверено продължих да крача.

Ю ме чакаше в края на опасния участък, където пътеката отново се връщаше на платото. В очите му прочетох уважение.

— Най-трудното е зад нас. Нататък ще е по-лесно.